

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
PORT PAYÉ
ΚΟΜΟΤΗΝΗ
Αρ. Αδ.
ΕΛΛΑΣ-HELLAS
ΕΛΤΑ Hellenic Post

20 - 21 Νοεμβρίου 2014.
Ἑορτασμὸς τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, πολιούχου Χανίων.

27 Δεκεμβρίου 2014 .
Ἑορτασμὸς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, πολιούχου τῆς Ἀρναίας Χαλκιδικής.

10 -11 Νοεμβρίου 2014 . Ἑορτασμὸς τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, πολιούχου τῆς Καστοριὰς καὶ Ἀπελευθερωτοῦ τῆς πόλεως.

13 Νοεμβρίου 2014. Πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία ἐπὶ τοῖς ὀνομαστηρίοις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου.

παρέμεινε πρὸς εὐλογία καὶ ἁγιασμὸ τῶν Μοναχῶν καὶ τῶν προσκυνητῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΣΠΑΡΤΗ

Τὸ διήμερο, 25 καὶ 26 Νοεμβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων, προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου, μετέσχε τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Ὁσίου Νίκωνος τοῦ «Μετανοεῖτε».

Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Τὴν Κυριακὴ τὸ απόγευμα, 14 Δεκεμβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων χοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στὸ ἑορτάζον παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου τῶν Φυλακῶν Κομοτηνῆς.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΞΑΝΘΗ

Τὴν 15ην Δεκεμβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων, προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονος, μετέσχε τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου Ξάνθης. Στὴν πανηγυρικὴ Θεία Λειτουργία προεξῆρχε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Πριγκηπονήσων κ. Ἰάκωβος.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΝΑΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Τὴν 27ην Δεκεμβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων, προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου κ. Θεοκλήτου, μετέσχε τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, πολιούχου τῆς Ἀρναίας.

Τεῦχος 2ο • Ὀκτώβριος - Δεκέμβριος 2014

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑ

Τήν 13ην Νοεμβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων μετέβη στὴν Καλαμάτα, ὅπου μετέσχε τῆς πανηγυρικῆς Θείας Λειτουργίας ἐπὶ τοῖς ὀνομαστηρίοις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μεσσηνίας κ. Χρυσοστόμου.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ ΣΤΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Τὸ Σάββατο, 15 Νοεμβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων ἱερούργησε στὸ παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ τοῦ Γηροκομείου Κομοτηνῆς.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Τὸ διήμερο, 20 καὶ 21 Νοεμβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων, προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνοῦ, μετέσχε τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, πολιούχου Χανίων.

ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΓΟΡΓΟΫΠΗΚΟΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΔΟΧΕΙΑΡΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΔΡΟΣΟΥ

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα, 23 Νοεμβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων ὑποδέχθηκε τὸ ἀντίγραφον τῆς ἱερᾶς εἰκόνος τῆς Παναγίας τῆς Γοργοϋπηκόου ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Δοχειαρίου τοῦ Ἁγίου Ὄρους στὴν Ἱερὰ Μονὴ Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Πανδρόσου, ὅπου

Η ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΣΚΕΠΗΣ

Τὴν Δευτέρα τό ἀπόγευμα, 27 Ὀκτωβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ στὸ παρεκκλήσιο τῆς Ἁγίας Σκέπης στὴν Ἀποθήκη Καυσίμων τοῦ Στρατοπέδου τῆς Νέας Καλλίστης.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΕ ΚΑΤΗΧΗΤΕΣ

Τὴν Τετάρτη τὸ ἀπόγευμα, 29 Ὀκτωβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων συνάντησε στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Βαρβάρας Κομοτηνῆς τοὺς Κατηχητὲς καὶ τὶς Κατηχήτριες, μὲ τοὺς ὁποίους συζήτησε θέματα κατηχήσεως τῶν νέων καὶ συντόνισε τὸ πνευματικὸ ἔργο κατὰ τὸ νέο ἔτος.

ΔΙΕΤΕΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Τὴν Πέμπτη, 6 Νοεμβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων ἱερούργησε στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς καὶ ἐτέλεσε τὸ διετὲς μνημόσυνο τοῦ προκατόχου του Μητροπολίτου κυροῦ Δαμασκηνοῦ.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΣΤΟΡΙΑ

Τὸ διήμερο, 10 καὶ 11 Νοεμβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων, προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Καστορίας κ. Σεραφείμ, μετέσχε τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, πολιούχου τῆς Καστοριᾶς καὶ Ἀπελευθερωτοῦ τῆς πόλεως.

Τεῦχος 2ο • Ὀκτώβριος - Δεκέμβριος 2014

Ἐκκλησιαστικὲς εἰδήσεις

Ἐπιμέλεια: Διάκονος Νεκτάριος Δημητρόπουλος

Πνευματικὴ κίνησις Ὀκτωβρίου-Δεκεμβρίου 2014

ΕΟΡΤΗ ΑΓΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΟΥ

Τὴν Παρασκευή, 3 Ὀκτωβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων προέστη τῆς ἀκολουθίας τῆς Ἀρτοκλασίας, ποὺ ἐτελέσθη στὸν Ἱερὸ Καθεδρικὸ Ναὸ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Κομοτηνῆς, καὶ ἡ ὁποία προσφέρθηκε ὑπὲρ ὑγιείας τῶν Νομικῶν, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ προστάτου αὐτῶν, Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου.

Η ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς, 19 Ὀκτωβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἑσπερινοῦ στὸ ἑορτάζον παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγίου Ἀρτεμίου Κοσμίου.

ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΣΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Δευτέρας, 20 Ὀκτωβρίου 2014, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων ἐτέλεσε τὴν ἀκολουθία τοῦ Ἁγιασμοῦ στὴν Χριστιανικὴ Ἕνωση Κομοτηνῆς, ὅπου ὡμίλησε καταλλήλως.

σμοὺς προσωπικῶν ὀνομαστικῶν ἑορτῶν, παραλλήλως δὲ ὁ λαὸς θεωρεῖ ὅτι ἡ ἑορτὴ αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴν ἔναρξη τοῦ μακροῦ ἑορτολογικοῦ κύκλου, ποὺ μὲ συνεχεῖς ἑορτὲς ἁγίων θὰ καταλήξει στὸ Δωδεκαήμερο καὶ στὸ τέλος τοῦ ἔτους.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, ἡ σύνδεση τοῦ ἁγίου μὲ τὴ Θεσσαλονίκη, τὴν πόλη ὅπου ἔζησε, μαρτύρησε, ἐτάφη, θαυματούργησε, καὶ ὅπου ὑπάρχει καὶ σήμερα ὁ ναὸς καὶ τὰ λείψανά του, ἄρα καὶ τὸ πρωταρχικὸ κέντρο τῆς λατρείας του, προσέδωσε στὴν ἑορτὴ καὶ ἐθνικὸ χαρακτῆρα, ἰδίως μὲ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Θεσσαλονίκης κατὰ τοὺς βαλκανικοὺς πολέμους τοῦ 1912, ποὺ ἔγινε τὴν ἡμέρα ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης του, γι' αὐτὸ καὶ ἡ πόλη ἀποτελεῖ ἐπίκεντρο τῶν σχετικῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων καὶ τῶν σχετιζόμενων μὲ αὐτὲς μορφῶν τοῦ δημόσιου τελετουργικοῦ.

Κι ἔτσι, οἱ δύο αὐτοὶ ἑορτολογικοὶ σταθμοὶ τοῦ Ὀκτωβρίου ἀποτελοῦν τὴν καλλίτερη εἰσαγωγὴ στὴν περίοδο τῆς Σαρακοστῆς τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ ἐρχομένου κατόπιν Δωδεκαημέρου, μὲ τὶς μικρὲς ἑορτὲς τῶν ἁγίων καὶ τὶς μεγάλες δεσποτικὲς ἑορτὲς ποὺ περιλαμβάνει, καὶ τὶς ὁποῖες ὁ λαός μας παραδοσιακὰ τιμᾶ καὶ χαίρεται.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Γ. Α. Μέγας, *Ἑλληνικαὶ ἑορταὶ καὶ ἔθιμα λαϊκῆς λατρείας*, Ἀθήνα 1957, σσ. 24-26• Μ. Γ. Βαρβούνης, *Λαϊκὲς θρησκευτικὲς τελετουργίες στὴν Ἀνατολικὴ καὶ τὴ Βόρεια Θράκη*, Ἀθήνα 2010• Γ. Ν. Αἰκατερινίδης, *Νεοελληνικὲς αἱματηρὲς θυσίες. Λειτουργία-μορφολογία-τυπολογία*, Ἀθήνα 1979• Εὐφρ. Καρποδίνη-Δημητριάδη, *Ἡ θρησκευτικὴ συμπεριφορὰ τῶν κατοίκων τῆς Κέας. Συμβολὴ στὴ μελέτη τοῦ κυκλαδικοῦ χώρου*, Ἀθήνα 1988• Ἀντ. Σιγάλας, *Ἐκλαϊκευμένα μελετήματα*, Ἀθῆναι 1970, σσ. 1-34• Ἀντ. Παπαδόπουλος, *Αἱ ἑορταὶ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἐν Θεσσαλονίκῃ*, Θεσσαλονίκη 1963• Ἑλπ. Σταμούλη-Σαράντη, *Ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴ Θράκη. Ἡ Σηλυβρία μὲ τὰ γύρω της χωριὰ 1*, Ἀθῆναι 1956• Ξεν. Ἀκογλους, *Λαογραφικὰ Κοτυώρων (Πόντου)*, Ἀθήνα 1939• Μ. Μιχαηλίδης-Νουάρος, *Λαογραφικὰ Σύμμεικτα Καρπάθου*, Ἀθήνα 1932• Ἑλ. Γραμματίκογλου, «Λαϊκὴ λατρεία εἰς Πύθιον Διδυμοτείχου», *Θρακικὰ* 43 (1969), σ. 197• Δ. Πετρόπουλος, «Λαογραφικὰ Σκοπέλου-Πέτρας Ἀνατολικῆς Θράκης», *Ἀρχεῖον Θρακικοῦ Γλωσσικοῦ καὶ Λαογραφικοῦ Θησαυροῦ* (1941-1942), σσ. 144-145• Δ. Βραχιόλογλου, *Μορφὲς λαϊκοῦ πολιτισμοῦ στὴ Θράκη καὶ στὸν Ἕβρο*, Ἀλεξανδρούπολη 2000• W. Puchner, *Brauchtumserscheinungen im griechischen Jahreslauf und ihre Beziehungen zum Volkstheater*, Wien 1977• Δ. Σ. Λουκᾶτος, *Τὰ φθινοπωρινά*, Ἀθήνα 1982, σσ. 72-84• Δ. Σ. Λουκᾶτος, *Κεφαλονίτικη λατρεία*, Ἀθήνα 1946, σσ. 219-230• Rudolf-Hubert Kriss, *Peregrinatio Neohellenika*, Wien 1955, σσ. 66-82• Δ. Σ. Λουκᾶτος, *Τὰ καλοκαιρινά*, Ἀθήνα 1981, σσ. 132-133• Π. Γιαννακόπουλος, «Ὁ ἅγιος Γεράσιμος στὸ ἁγιολόγιο τῆς Κρήτης», στό: Σ. Τσάσης (ἐπιμ.), *Ὁ ἅγιος Γεράσιμος 500 χρόνια φάρος τῆς Ὀρθοδοξίας*, Κεφαλονιὰ 2005, σσ. 143-151• π. Ἰωάννης Μεσολωρᾶς, «Ὁ ἅγιος Γεράσιμος στὴν κεφαλλονίτικη λατρεία», στό: π. Γ. Δ. Μεταλληνὸς (ἐπιμ.), *Πρακτικὰ Ἡμερίδας (17-8-2009) + 1950ὴ ἐπέτειος ἀπὸ τὸ ναυάγιο τοῦ ἀποστόλου Παύλου καὶ τὴ διάσωσή του στὴν Κεφαλληνία-Μελίτη / +500ὴ ἐπέτειος ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ ἁγίου Γερασίμου, προστάτου Κεφαλληνίας*, Ἀθήνα 2010, σσ. 107-122• Ἀμ. Ἀλιβιζάτος, «Κεφαλληνιακὴ θρησκευτικότης», *Ἠῶς* 58-60 (1962), σσ. 28-30• π. Ἰωάννης Μεσολωρᾶς, «Συμπεριφορὲς λαογραφικοῦ χαρακτῆρα ἑτεροδόξων ἐπισκεπτῶν τῆς Μονῆς ἁγίου Γερασίμου», *Λαογραφία-Ἐθνογραφία στὰ Ἑπτάνησα, Πρακτικὰ συνεδρίου στὴ μνήμη Δημητρίου Λουκάτου (Κεφαλονιὰ 27-29 Μαΐου 2005)*, σσ. 561-587• Ἄννα Μεσολωρᾶ, «Λατρεία καὶ προσευχὴ στὸν ἅγιο Γεράσιμο», στό: Σ. Τσάσης (ἐπιμ.), *Ὁ ἅγιος Γεράσιμος 500 χρόνια φάρος τῆς Ὀρθοδοξίας*, Κεφαλονιὰ 2005, σ. 250• π. Ἰωάννης Μεσολωρᾶς, «Ἡ λιτανεία τοῦ ἁγίου», στό: Σ. Τσάσης (ἐπιμ.), *Ὁ ἅγιος Γεράσιμος 500 χρόνια φάρος τῆς Ὀρθοδοξίας*, Κεφαλονιὰ 2005, σ. 242• π. Γ. Δ. Μεταλληνός, «Ὁ ἅγιος Γεράσιμος. Μία θεώρηση μέσα ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς ὀρθόδοξης-ρωμαίικης παράδοσης», στό: *Μικρὸ ἀφιέρωμα στὸν ἅγιο Γεράσιμο*, Πειραιᾶς 1987, σ. 21 κ.ἑξ.

Τεῦχος 2ο • Ὀκτώβριος - Δεκέμβριος 2014

κάποτε ἐπικρατεῖ, καὶ τὴν ὁποία ὀνομάζουν «μικρὸ καλοκαιράκι» ἢ «καλοκαιράκι τοῦ ἁγίου Δημητρίου». Μάλιστα τὰ χρυσάνθεμα, ποὺ ἀνθίζουν τότε, τὰ ὀνομάζουν «ἁϊδημητριάτες». Γι' αὐτὸ καὶ οἱ νοικοκυρὲς ἀρχίζουν νὰ χρησιμοποιοῦν τὸν χειμερινὸ στολισμὸ καὶ ἐξοπλισμὸ τοῦ σπιτιοῦ, ἐνῶ σὲ πολλὲς περιοχὲς ἀρχίζει ἐπίσης παραδοσιακὰ καὶ ἡ χρήση τῶν χειμωνιάτικων ρούχων.

Σὲ πολλὲς γεωργικὲς περιοχές, ἰδιαίτερα μάλιστα στὴ Θράκη, ἡ ἑορτή του προσλαμβάνει τὸν χαρακτῆρα γεωργικῆς «καλοχρονιᾶς», γι' αὐτὸ καὶ συνηθίζονται ζωόμορφες μεταμφιέσεις, καὶ μάλιστα μὲ τὴ μορφὴ μίας καμήλας –ἡ γνωστὴ «Τζαμάλα»– ποὺ σὲ συνδυασμὸ μὲ φυτομορφικὲς μεταφιέσεις πιστεύεται ὅτι συνειρμικὰ βοηθᾶ στὴν ἐπιτυχία τῆς σπορᾶς, ποὺ θὰ ἀκολουθήσει. Τὰ μιμικὰ καὶ παραστατικὰ αὐτὰ λαϊκὰ δρώμενα ἔχουν τὶς ρίζες τους σὲ ἀρχέγονες δοξασίες γιὰ τὴ σπορὰ καὶ ἀποτελοῦν προχριστιανικὰ ἐπιβιώματα τῆς λαϊκῆς λατρείας μας, ποὺ σχετίζονται μὲ κοσμοθεωρητικὲς καὶ βιοθεωρητικὲς ἀπόψεις τῶν ἀπαρχῶν τοῦ ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ, ποὺ ὡς ἀρχετυπικὰ στοιχεῖα ἀνιχνεύονται σὲ διάφορους πολιτισμούς. Οἱ συμμετέχοντες ἀναπαριστάνουν τὴ σκηνὴ τοῦ βίαιου θανάτου καὶ τῆς ἀνάστασης, ποὺ σχετίζεται ἄμεσα μὲ τὴν πορεία τοῦ σπόρου, πίνουν, τραγουδοῦν, γλεντοῦν καὶ διατυπώνουν ἐπίκαιρες εὐχές, σχετικὲς μὲ τὴν ἐπιδιωκόμενη εὐκαρπία καὶ τὴν ἐπιτυχία τῆς σοδειᾶς.

Πρόκειται γιὰ μορφὲς ἀναλογικῆς μαγείας, ποὺ ἀποσκοποῦν νὰ ἐξασφαλίσουν συμβολικὰ τὴν ἀνοιξιάτικη ἀνάσταση τοῦ σπόρου ποὺ θάβεται στὴ γῆ, κατὰ τὴν φθινοπωρινὴ σπορά. Πρόκειται, λοιπόν, γιὰ μία γιορτὴ σὲ σαφῆ διαβατήριο χαρακτῆρα, ποὺ δίνει παραλλήλως εὐκαιρία γιὰ ἀνάπαυλα ἀπὸ τὶς κοπιαστικὲς φθινοπωρινὲς ἀγροτικὲς ἐργασίες, διασκέδαση καὶ ἑορτα-

τρυποπεράσματος ἀπὸ τοὺς προσκυνητές, οἱ ὁποῖοι δοκιμάζουν «γιὰ τὸ καλὸ» ἢ «γιὰ τὴν ὑγεία» νὰ περάσουν μέσα ἀπὸ στενότατο κυκλικὸ σχηματισμὸ τοῦ βράχου, μὲ τὴν πίστη πὼς ὅσοι πράγματι πιστεύουν θὰ περάσουν, ἐνῶ ὅσοι ὀλιγοψυχήσουν θὰ «πιαστοῦν» ἀπὸ τὸν βράχο.

Τὸν ἅγιο τιμοῦν παραδοσιακὰ οἱ ὅπου γῆς Κεφαλλῆνες, χτίζοντας ναούς, ἐγκαθιδρύοντας προσκυνητάρια του, τελώντας πανηγύρια τους καὶ δίνοντας τὸ ὄνομά του στὰ παιδιά τους. Ὡς φυλακτό, οἱ πολυάριθμοι προσκυνητὲς τῆς μονῆς παίρνουν χῶμα ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ ἁγίου, φύλλα ἀπὸ τὸν πλάτανο ποὺ φύτεψε καὶ ὡς εὐλογία παίρνουν ψωμὶ κρίθινο ψημένο στοὺς φούρνους τῆς μονῆς, τὸ λεγόμενο «δικονάρι». Ἐξάλλου, ἔντονη εἶναι ἡ λαϊκὴ λατρευτικὴ παράδοση τοῦ ἁγίου στὴν Κεφαλονιά, ὅπου οἱ προσκυνητὲς τῆς μονῆς καὶ τοῦ λειψάνου του ζητοῦν συχνὰ νὰ «ἀνοίξουν τὸν ἅγιο», δηλαδὴ τὰ λάρνακα ὅπου φυλάσσεται τὸ λείψανό του, καὶ νὰ τελέσουν δέηση ἢ παράκληση, ἐφοδιάζονται μὲ φυλακτὰ ἢ κομποσχοίνια «σταυρωμένα» πάνω στὸ λείψανο καὶ προβαίνουν σὲ κάθε εἴδους τάματα καὶ ἀφιερώματα, ἀλλὰ καὶ σὲ συνεχῆ ὀνοματοδοσία τῶν παιδιῶν τους μὲ τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Γερασίμου.

Ὅπως ὅμως προαναφέρθηκε, ἡ σπουδαιότερη γιὰ τὸ λαό μας ἑορτὴ τοῦ Ὀκτωβρίου εἶναι αὐτὴ τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Ὁ ἅγιος Δημήτριος, ὁ μεγαλομάρτυς καὶ μυροβλήτης προστάτης τῆς Θεσσαλονίκης, ἑορτάζεται στὶς 26 Ὀκτωβρίου. Πρόκειται γιὰ ἰδιαιτέρως δημοφιλῆ ἅγιο τοῦ λαϊκοῦ ἑορτολογίου, πρᾶγμα ποὺ ἀποδεικνύεται τόσο ἀπὸ τὴν ὕπαρξη ναῶν του σὲ κάθε ἑλληνικὴ περιοχή, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν εὐρύτατη ὀνοματοδοσία του. Ἡ ἑορτή του ἀποτελεῖ ὁρόσημο γιὰ τὴ σύναψη γεωργικῶν καὶ ποιμενικῶν συμβάσεων ποὺ ἀφοροῦν μισθώσεις ἐργασίας καὶ ἐνοίκιο γαιῶν, ὄχι μόνο στὸν ἑλληνικό, ἀλλὰ καὶ στοὺς ἄλλους

λαοὺς τῆς Βαλκανικῆς. Τὸ ἀντίστοιχο ἐαρινὸ ὁρόσημο τῆς λήξης τῶν συμβάσεων αὐτῶν εἶναι ἡ ἑορτὴ τοῦ ἐπίσης στρατιωτικοῦ καὶ ἔφιππου ἁγίου Γεωργίου (23 Ἀπριλίου ἢ Δευτέρα τῆς Διακαινησίμου), γι' αὐτὸ καὶ ὁ λαὸς λέει «ἀπὸ καβαλλάρη σὲ καβαλλάρη».

Οἱ δύο ὁμόζυγοι ἅγιοι ἀποτελοῦν ἕνα ἑορτολογικὸ δίπολο γιὰ τὴ λαϊκὴ λατρεία ὄχι μόνο τοῦ ἑλληνικοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν βαλκανικῶν λαῶν, εὐρύτερα. Παραλλήλως, κατὰ τὴν ἑορτή του συνήθιζαν νὰ ἀνοίγουν τὰ βαρέλια μὲ τὰ νέα κρασιὰ τῆς χρονιᾶς καὶ νὰ τὰ δοκιμάζουν, γεγονὸς ποὺ συντέλεσε ὥστε τὰ πανηγύρια του νὰ συνοδεύονται συχνὰ ἀπὸ εὐωχίες καὶ γλέντια παραδοσιακά. Ὁ λαὸς θεωρεῖ ὅτι ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου ἀποτελεῖ ἔναρξη τῆς χειμερινῆς περιόδου, παρὰ τὴν καλοκαιρία ποὺ προσωρινὰ

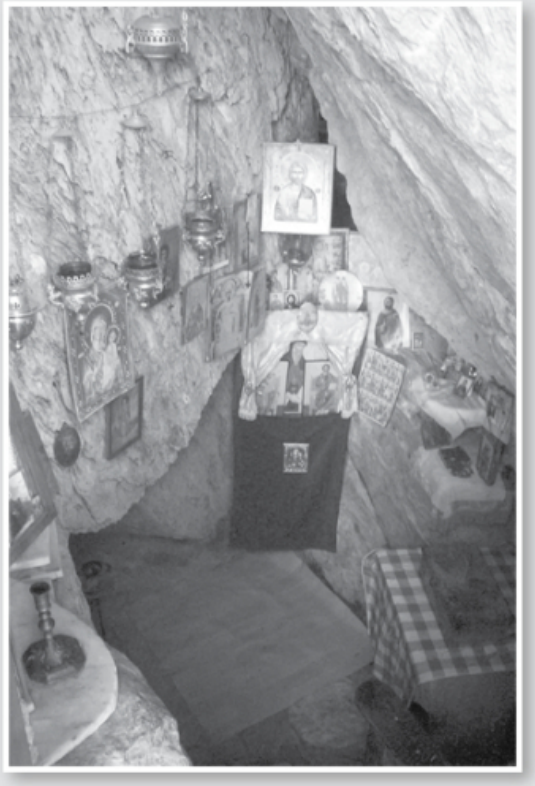
Γιὰ παράδειγμα, τὴν πρώτη Ὀκτωβρίου σὲ ὁρισμένες περιοχές, ὅπως λ.χ. στὴν Αἴγινα, συνήθιζαν νὰ σφάζουν ἕνα πουλὶ ἀπὸ τὸ κοτέτσι τους, κότα ἢ κόκορα, νὰ τοῦ κόβουν τὸ κεφάλι καὶ νὰ τὸ κρεμοῦν ἀνάποδα, ἀπὸ τὸ αἷμα του δὲ καὶ ἀπὸ τὴ ροή του προσπαθοῦσαν νὰ ἐξάγουν μαντεύματα: ἂν τὸ αἷμα ἔτρεχε συνεχῶς, πίστευαν ὅτι οἱ δουλειὲς τῆς χρονιᾶς θὰ πήγαιναν καλά.

Σὲ ὁρισμένες περιοχὲς ἐπίσης, συνήθιζαν νὰ κάνουν ζωόμορφες μεταμφιέσεις κατὰ τὴν πρώτη Κυριακὴ τοῦ μήνα, ἢ κατὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Δημητρίου, μὲ ἐπικρατοῦσα τὴ μορφὴ τῆς καμήλας, τὴ «τζαμάλα» τοῦ βορειοελλαδικοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ ὑπόλοιπου βαλκανικοῦ χώρου, πιστεύοντας ὅτι ἔτσι βοηθοῦσαν τὴν εὐόδωση τῆς σπορᾶς ποὺ εἶχαν κάνει, καὶ τῆς σοδειᾶς ποὺ θὰ ἐπακολουθοῦσε. Γενικὰ πρόκειται γιὰ ἕνα μήνα μὲ πολλοὺς γονιμικοὺς συμβολισμούς, λόγω τῶν γεωργικῶν ἀσχολιῶν τῆς περιόδου αὐτῆς.

Ὁ πρῶτος ἑορτολογικὸς σταθμὸς τοῦ μήνα, στὸν ὁποῖο θὰ ἀναφερθοῦμε ἐκτενέστερα, εἶναι ἡ ἑορτὴ τοῦ ἁγίου Γερασίμου τοῦ νέου, τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ. Ἡ λαϊκὴ λατρευτικὴ τιμὴ πρὸς τὸ νεοφανῆ αὐτὸν ἅγιο ἔχει ὡς κέντρο τὸ μοναστήρι ποὺ ὁ ἴδιος ἵδρυσε, τὴ μονὴ Ὁμαλῶν τῆς Κεφαλληνίας, ὅπου διατηρεῖται τὸ ἀδιάφθορο καὶ χαριτόβρυτο λείψανό του, ἀπὸ τὸ ὁποῖο πολλὰ θαύματα ἐπιτελοῦνται. Κατὰ τὴν κύρια ἑορτή του (20 Ὀκτωβρίου, ὁπότε τιμᾶται ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου του) λιτανεύεται τὸ λείψανό του ἀπὸ τὸ ναὸ μέχρι τὰ χωράφια γύρω ἀπὸ τὴ μονή, ὡς τὸν πλάτανο, ποὺ κατὰ τὴν παράδοση φύτεψε ὁ ἴδιος, καὶ τὸ πηγάδι, ποὺ κατὰ τὴν παράδοση καὶ πάλι ὁ ἴδιος ἄνοιξε.

Στὴ χάρη του προσφεύγουν κυρίως οἱ «δαιμονισμένοι», ποὺ μάλιστα ξαπλώνουν ὥστε ἡ περιφερόμενη τελετουργικὰ λάρνακα νὰ περάσει ἀπὸ πάνω τους, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ θεραπευθοῦν. Πανηγύρι τοῦ ἁγίου τελεῖται καὶ στὶς 15 Αὐγούστου, ἐπέτειο τῆς κοιμήσεώς του. Στὴ μονή του συρρέει καὶ πάλι πλῆθος κόσμου, ὁρισμένοι μάλιστα κοιμοῦνται μετὰ τὸν πανηγυρικὸ ἑσπερινὸ τῆς παραμονῆς στὸ ναὸ ἢ στὶς ἐγκαταστάσεις τῆς μονῆς, σὲ ἕνα εἶδος συνέχισης τῆς ἀρχαίας λατρευτικῆς πρακτικῆς τῆς «ἐγκοίμησης». Στὸ σπήλαιο μάλιστα ὅπου ἀσκήτευε ὁ ἅγιος, τελεῖται ἕνα εἶδος

Δύο ἑορτολογικοὶ σταθμοὶ τοῦ Ὀκτωβρίου

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗ
Καθηγητῆ Λαογραφίας
Τμῆμα Ἱστορίας
καὶ Ἐθνολογίας ΔΠΘ

Ὁ Ὀκτώβριος αὐτὸς χαρακτηρίζεται, ἀπὸ ἐθιμικὴ ἄποψη, γιὰ τὶς πολλὲς ἑορτὲς ἁγίων, κορυφαία, ἀπὸ ἑορτολογικὴ ἄποψη, τῶν ὁποίων εἶναι ἐκείνη τοῦ ἁγίου Δημητρίου, στὶς 26 Ὀκτωβρίου. Μῆνας ἔντονων καὶ συστηματικῶν ἀγροτικῶν ἐργασιῶν, κατὰ τὸν ὁποῖο ἄρχιζε, καὶ σὲ ὁρισμένα μέρη ὁλοκληρωνόταν, ἡ σπορὰ τῶν δημητριακῶν, κατὰ τὶς ἐπικρατοῦσες κλιματικὲς συνθῆκες σὲ κάθε τόπο. Γι' αὐτὸ καὶ ἀντίστοιχες εἶναι οἱ λαϊκὲς λατρευτικὲς πράξεις, ποὺ ἀποσκοποῦν στὴν ἐπίτευξη εὐκαρπίας καὶ εὐγονίας.

δεύτερον ὅτι οἱ ὑπόδουλοι Χριστιανοὶ διέθεταν ἀγωνιστικὸ φρόνημα. Πίσω ἀπὸ τὴν πρώτη ἱστορικὴ ἀλήθεια κρύβεται ἡ ἀδυναμία τῶν νέων κυριάρχων νὰ συγκροτήσουν ἕνα βιώσιμο κράτος χωρὶς τὶς γνώσεις καὶ τὶς δραστηριότητες τῶν γηγενῶν: τῶν γεωργῶν καί, κυρίως, τῶν τεχνιτῶν καὶ τῶν ἐμπόρων. Πίσω ἀπὸ τὴ δεύτερη ἀλήθεια ἀναγνωρίζουμε τὸ ἠθικὸ ἀνάστημα ποὺ προβάλλουν διαχρονικὰ ὅσοι ἐμπνέονται ἀπὸ σταθερὴ πίστη, ἀκόμη καὶ κάτω ἀπὸ τὶς πιὸ ἀντίξοες συνθῆκες.

Αὐτὰ τὰ δύο στοιχεῖα, ἡ ἀδυναμία τοῦ κατακτητῆ καὶ ἡ πίστη τοῦ ὑπόδουλου, ἔσωσαν τοὺς Χριστιανοὺς πολλῶν πόλεων καὶ περιοχῶν. Στὴν περίπτωση τῆς Ἀδριανούπολης, ὡστόσο, ἔχουν ξεχωριστὴ σημασία. Ἐκεῖ, θὰ περίμενε κανεὶς ὁ κατακτητὴς νὰ φανεῖ δυνατός, ἀφοῦ δὲν ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ τυχαία πόλη, ἀλλὰ γιὰ μιὰ πρωτεύουσα. Καί, ἀντίστοιχα, θὰ ἦταν λογικὸ νὰ λυγίσουν οἱ ἐλάχιστοι γηγενεῖς, μετὰ τὴν κατάκτηση, τὴν αἰχμαλωσία καὶ τὴν ἐγκατάσταση πλήθους ἐποίκων. Συνέβη, ὅμως, ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο.

Τὸ ὅτι αὐτὸ δὲν ἦταν οὔτε τυχαῖο οὔτε περιστασιακὸ φάνηκε ξεκάθαρα μέσα στὴν πορεία τοῦ χρόνου. Οἱ λίγοι Χριστιανοὶ ἔγιναν πολλοὶ καὶ ἡ προκοπή τους λάμπρυνε τὴν Ἀδριανούπολη. Οἱ Ἕλληνες, μαζὶ μὲ τὶς ἄλλες μὴ μουσουλμανικὲς κοινότητες, χάρισαν στὴν Ἀδριανούπολη εὐρωπαϊκὴ φυσιογνωμία. Οἱ κατακτητὲς δὲν βρῆκαν οὔτε τὴ δύναμη οὔτε τὴ θέληση νὰ ἀνακόψουν αὐτὴ τὴν πορεία. Ἀντίθετα, ὑπέκυψαν στὴν ἱστορικὴ πραγματικότητα ποὺ κάποτε εἶχαν ἐκμεταλλευτεῖ οἱ ἴδιοι. Ἡ Ἀδριανούπολη, τὸ 19ο αἰώνα, ἦταν καὶ πάλι ἡ πόλη ἀπὸ τὴν ὁποία περνοῦσαν οἱ ἐπίδοξοι κατακτητὲς τῆς Κωνσταντινούπολης. Τὴ φορὰ αὐτὴ ἐπιτιθέμενοι ἦταν οἱ Ρῶσοι καὶ ἀμυνόμενοι οἱ Ὀθωμανοί. Καὶ εἶναι χαρακτηριστικό, τὸ γεγονὸς ὅτι, τὸ 1829, στὴ διάρκεια μιᾶς νικηφόρας ρωσικῆς προέλασης, ἀκριβῶς ἐκεῖ, στὴν Ἀδριανούπολη, ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία ἀναγκάστηκε νὰ ὑπογράψει μιὰ συνθήκη, μὲ τὴν ὁποία ἀναγνώριζε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ δικαίωμα τῆς αὐτονομίας στοὺς Ἕλληνες. Ἂν ἡ κατάκτηση τῆς Ἀδριανούπολης τὸ 1369 ἀποτέλεσε ἕνα γεγονὸς ποὺ ὁδήγησε στὴν ἅλωση τῆς Πόλης, τὸ 1453, ἡ συνθήκη τῆς Ἀδριανούπολης τοῦ 1829 ὑπῆρξε τὸ προοίμιο γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας λίγο ἀργότερα.

Μπορεῖ ἡ ἴδια ἡ Ἀδριανούπολη νὰ μὴν ἀποτέλεσε τότε τμῆμα τῆς ἐλεύθερης Ἑλλάδας. Μπορεῖ ἡ ἐλευθερία νὰ ἦρθε πολὺ ἀργότερα καὶ νὰ διήρκεσε ἐλάχιστα (1920-1922). Μπορεῖ ἡ Ἀδριανούπολη νὰ χάθηκε γιὰ πάντα γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ὡστόσο, ἡ πόλη ποὺ εἶχε μάθει νὰ ἀναγεννᾶται ἀπὸ τὶς στάχτες της, νὰ ἀναδημιουργεῖται μετὰ ἀπὸ κάθε κατάκτηση καὶ νὰ προκαλεῖ τὰ πυρὰ τοῦ ἑπόμενου κατακτητή, εἶχε νὰ δώσει ἕνα τελευταῖο δῶρο στὸν Ἑλληνισμό.

Τριάντα χιλιάδες πρόσφυγες μετέφεραν ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη στὴν Ἑλλάδα πίκρα καὶ περηφάνια, ἀπόγνωση, ἀλλὰ καὶ πεῖσμα γιὰ μιὰ νέα ἀρχή, ἔτσι ὅπως εἶχαν διδαχθεῖ νὰ πράττουν ἀπὸ τοὺς προγόνους τους. Μαζὶ μὲ τὶς μνῆμες καὶ τὶς ἐμπειρίες αἰώνων, οἱ πρόσφυγες ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη εἶχαν νὰ προσφέρουν στοὺς ὑπόλοιπους Ἕλληνες ἕνα πολύτιμο μήνυμα: ὅτι κάθε μικρὴ «μαγιά», κάθε μικρὸ «ἀπομεινάρι» ἀπὸ τὸ παρελθόν, μὲ πολλὴ πίστη καὶ μόχθο, μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει τὸ θεμέλιο γιὰ ἕνα ὁμορφότερο καὶ πιὸ δημιουργικὸ μέλλον.

Κωνσταντινούπολης. Οἱ νέοι κυρίαρχοι κατέστησαν τὴν Ἀδριανούπολη πρωτεύουσα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπαρχιῶν τους καὶ ἐγκατέστησαν σ' αὐτὴ πολυάριθμα στρατεύματα καὶ πλῆθος ὁμογενῶν τους ἐποίκων, ποὺ μετέφεραν ἀπὸ τὴ Μικρὰ Ἀσία.

Ὅλα ἔδειχναν ὅτι πολὺ γρήγορα ἡ μικρὴ καὶ ἀπομονωμένη χριστιανικὴ κοινότητα θὰ ἔσβηνε γιὰ πάντα. Ὅμως, ἡ ἱστορία δὲν εἶχε πεῖ ἀκόμη τὴν τελευταία της λέξη γιὰ τὴν Ἀδριανούπολη. Τὸ πρῶτο ἐνθαρρυντικὸ σημάδι πρόβαλε, ὅταν ἐπέστρεψαν ὁρισμένοι ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ ἐγκαταστάθηκαν πάλι στὴν πόλη. Αὐτό, πιθανόν, συνέβη ἐπειδὴ κάποιοι φιλάνθρωποι Χριστιανοὶ τοὺς ἐξαγόρασαν καὶ τοὺς χάρισαν τὴν ἐλευθερία τους.

Ἡ συνέχεια ὑπῆρξε ἀκόμη πιὸ συγκλονιστική. Στὶς πρῶτες δεκαετίες τοῦ 15ου αἰώνα, ἡ Ἀδριανούπολη εὐλογήθηκε ἀπὸ τὸ μαρτύριο δύο ἁγίων, τοῦ Μιχαὴλ (Μαυροειδῆ) καὶ τοῦ Γεωργίου. Ὁ βιογράφος τοῦ τελευταίου ἀναφέρει μὲ θλίψη, ἀλλὰ καὶ βαθιὰ πίστη, ὅτι ὁ Γεώργιος μαρτύρησε σὲ μιὰ πόλη ποὺ «κάποτε ἦταν εὐτυχισμένη, ἐπειδὴ κατοικεῖτο ἀπὸ χριστώνυμον πλῆθος, ἀλλὰ στὴ συνέχεια βυθίστηκε στὴ δυστυχία», ὡς ἀποτέλεσμα τῆς κατάκτησής της ἀπὸ τοὺς ἀλλόθρησκους.

Ἡ ἐπιστροφὴ τῶν λίγων Χριστιανῶν καὶ τὸ μαρτύριο τῶν ἁγίων φανέρωσαν δύο ἀναμφισβήτητες ἀλήθειες. Πρῶτον ὅτι οἱ κατακτητὲς δὲν μποροῦσαν νὰ ἐξαφανίσουν πλήρως τὸν ἐντόπιο πληθυσμὸ καὶ

Τεῦχος 2ο • Ὀκτώβριος - Δεκέμβριος 2014

βρισκόταν στὸ δρόμο ποὺ ὁδηγοῦσε στὴ βυζαντινὴ πρωτεύουσα. Γι' αὐτὸ καὶ ἀποτελοῦσε μιὰ πρόκληση γιὰ ὅσους ἤθελαν νὰ λεπλατήσουν τὰ εὐρωπαϊκὰ ἐδάφη τοῦ Βυζαντίου καὶ γιὰ ὅσους ὀνειρεύονταν νὰ κατακτήσουν τὴ Βασιλεύουσα: Βούλγαροι, Φράγκοι, Τοῦρκοι...

Ἡ τελευταία ἅλωση τῆς Ἀδριανούπολης, αὐτὴ ποὺ σήμανε τὸ ὁριστικὸ τέλος τῆς βυζαντινῆς κυριαρχίας στὴ Θράκη, συνέβη γύρω στὰ 1369. Κατακτητὲς ἦταν οἱ Τοῦρκοι πολεμιστὲς ποὺ λεπλατοῦσαν τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ θρακικοῦ χώρου τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια.

Τὸ τέλος τῆς βυζαντινῆς Ἀδριανούπολης ἦταν ἀργὸ καὶ ἐπώδυνο. Ἀργό, γιατὶ κατάφερε νὰ ἀντισταθεῖ γιὰ πολλὰ χρόνια στοὺς κατακτητὲς καὶ νὰ παρατείνει τὴν περίοδο τῆς ἐπιθανάτιας ἀγωνίας της. Ἐπώδυνο, γιατί, ὅσο ἀντιστεκόταν, ὅλο καὶ περισσότεροι Χριστιανοὶ Θρᾶκες κατέφευγαν σ' αὐτή, γιὰ ἀσφάλεια, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μεγαλώνει ἡ πείνα καὶ νὰ ἐμφανίζονται θανατηφόρες ἐπιδημίες.

Αὐτὸ ποὺ ἐπακολούθησε μετὰ τὴν ἅλωση τῆς Ἀδριανούπολης ἦταν ἀκόμη πιὸ ὀδυνηρό. Ὁ μητροπολίτης καὶ οἱ περισσότεροι κάτοικοί της αἰχμαλωτίστηκαν ἀπὸ τοὺς κατακτητές. Στὴν πόλη ἔμειναν λίγοι μόνο γηγενεῖς, ποὺ ἔζησαν ἀρκετὰ χρόνια χωρὶς ἀρχιερέα, ἀποκομμένοι ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο καὶ τὴν αὐτοκρατορικὴ κυβέρνηση τῆς

Γεωργίου Στ. Βογιατζῆ
Δρ. Ἱστορικοῦ

Ἀδριανούπολη, μιὰ πόλη ποὺ ἄντεξε στὸ χρόνο

Τ' ἀηδόνια τῆς Ἀνατολῆς
καὶ τὰ πουλιὰ τῆς Δύσης
κλαίγουν ἀργά,
κλαίγουν ταχιά,
κλαίγουν τὸ μεσημέρι.
Κλαίγουν τὴν Ἀντριανούπολη
τὴν πολυκρουσεμένη,
ὅπου τήνε κρουσέψανε
τὶς τρεῖς γιορτές τοῦ χρόνου:
Τοῦ Χριστουγέννου γιὰ κηρὶ
καὶ τοῦ Βαγιοῦ γιὰ βάγια
καὶ τῆς Λαμπρῆς τὴν Κυριακὴ
γιὰ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη

Ὁ λαϊκὸς ποιητὴς μὲ αὐτὰ τὰ λόγια θρήνησε τὶς ἀλλεπάλληλες ἁλώσεις τῆς θρακικῆς μητρόπολης ἀπὸ τοὺς ἀλλόφυλους καὶ τοὺς ἀλλόθρησκους. Ἡ μεσαιωνικὴ Ἀδριανούπολη, ἦταν ἡ τρίτη πόλη τοῦ Ἑλληνικοῦ Βορρᾶ, μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ τὴ Θεσσαλονίκη. Ἦταν μιὰ πλούσια πόλη, ἕνα σημαντικὸ διοικητικὸ κέντρο καί, τὸ κυριότερο,

Τεῦχος 2ο • Ὀκτώβριος - Δεκέμβριος 2014

σκουν πῶς μποροῦμε νὰ διαλύσουμε πολὺ εὔκολα τὶς οἰκογένειές μας, τὰ κύτταρα τοῦ ἔθνους μας, δὲν ἔχουμε ὅμως καιρὸ νὰ διαβάσουμε τὴν ἱστορία μας, νὰ γνωρίσουμε μὲ ποιοὺς ἀγῶνες τῶν προγόνων μας μποροῦμε ἐμεῖς σήμερα νὰ ζοῦμε ἐλεύθεροι ἀλλὰ καὶ νὰ διαβάσουμε συγκλονιστικὲς μαρτυρίες ἀγωνιστῶν τῆς ἐθνικῆς ἀντίστασης, οἱ ὁποῖοι στὸν ὑπεράνθρωπο ἀγώνα τους πάνω στὰ παγωμένα βουνὰ ἔβλεπαν τὴν Παναγία ζωντανὰ κι ἔπαιρναν κουράγιο νὰ συνεχίσουν.

Ἂς εἶναι λοιπὸν τὸ ἄρθρο μας αὐτὸ ἕνα ἔναυσμα νὰ ἀσχοληθοῦμε ὅλοι περισσότερο μὲ τὴν ἱστορία μας, ἕνα μνημόσυνο γιὰ ὅσους ἔπεσαν ἡρωϊκὰ στὸν πόλεμο καὶ μία ἐλάχιστη τιμὴ εὐγνωμοσύνης στὴ μητέρα μας, τὴν Παναγία.

«Τῆς Σκέπης σου Παρθένε, ἀνυμνοῦμεν τὰς χάριτας, ἣν ὡς φωτοφόρον νεφέλην, ἐφαπλοῖς ὑπὲρ ἔννοιαν, καὶ σκέπεις τὸν λαόν σου νοερῶς, ἐκ πάσης τῶν ἐχθρῶν ἐπιβουλῆς, σὲ γὰρ σκέπην, καὶ προστάτιν, καὶ βοηθόν, κεκτήμεθα βοῶντές σοι, δόξα τοῖς μεγαλείοις σου Ἁγνή, δόξα τῇ θείᾳ σκέπῃ σου, δόξα τῇ πρὸς ἡμᾶς σου, προμηθείᾳ, Ἄχραντε».

Αἰγύπτου, ποὺ εἶχε ὑποπέσει σ' ἕνα σοβαρὸ παράπτωμα, ὁ Θεὸς τοῦ εἶπε νὰ προσφύγει στὸν Ἀβραάμ, ποὺ βρισκόταν τότε στὴν Αἴγυπτο, καὶ νὰ ζητήσει τὴν προσευχή του: «Προφήτης ἐστὶ καὶ προσεύξεται περὶ σοῦ καὶ ζήσῃ» (Γεν. 20,7).

Γιὰ ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνες αὐτὴ ἡ Θεομητορικὴ ἑορτὴ ἔχει καὶ ἐθνικὴ σημασία. Δὲν χωράει ἀμφιβολία ὅτι ἡ Ἐποποιΐα τοῦ 1940 ἀποτελεῖ ἕνα θαῦμα, εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ πολλὰ θαύματα στὴν ἱστορία τῶν Ἑλλήνων. Δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι καρπὸς ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο ἀνθρωπίνου ἀγώνα. Ἡ θεϊκὴ χάρη συνεργάσθηκε μὲ τὴν ἀνθρώπινη προσπάθεια. Καὶ εἶναι δίκαιο ποὺ μαζὶ μὲ τὰ θριαμβευτικὰ σαλπίσματα πάνω ἀπὸ τοὺς τάφους τῶν ἡρώων σήμαναν δοξαστικὲς καμπάνες γιὰ ἕνα «εὐχαριστῶ» στὴν Παναγία, σ' Ἐκείνη, στὴν ὁποία ἡ ἐθνικὴ συνείδηση ἀπέδωσε γιὰ μία ἀκόμα φορὰ «τὰ νικητήρια». Τὴ Σκέπη τῶν ἀγωνιστῶν. Τὴν Ἐλευθερώτρια τῶν σκλαβωμένων. Γιατὶ στὰ κρίσιμα χρόνια τοῦ πολέμου οἱ Ἕλληνες ἐμπιστεύθηκαν στὰ χέρια τῆς Παναγίας τὸν ἀγώνα τους. Ζήτησαν τὴ μητρικὴ προστασία της γιὰ νὰ ὑπερασπιστοῦν τὰ δίκαιά τους. Καὶ ἦταν τόση ἡ πίστη τους, ὥστε τὴν ἔβλεπαν νὰ τοὺς ἐμψυχώνει καὶ νὰ τοὺς σκεπάζει, καθὼς πολεμοῦσαν ἀπεγνωσμένα καὶ θαρραλέα στὰ χιονισμένα βουνὰ τῆς Πίνδου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἡ ἄλλοτε Ὑπέρμαχος Στρατηγὸς τῶν Ρωμηῶν γίνεται ἡ Ἁγία Σκέπη τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τὸ θαῦμα ἐπαναλαμβάνεται. Χάρη στὴν πίστη ποὺ θερμαίνει τὶς ψυχές τους, οἱ μαχητὲς περιφρονοῦν τὴ λογικὴ τῶν ἀριθμῶν καὶ ἀντιστέκονται στὶς σιδερόφρακτες ἐχθρικὲς στρατιὲς μὲ ἡρωϊσμὸ ποὺ κινεῖ τὸν παγκόσμιο θαυμασμό.

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ Ἐκκλησία μας ἀπὸ τὸ ἔτος 1952 καθιέρωσε νὰ ἑορτάζεται ἡ φωτοφόρος Σκέπη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἀντὶ τῆς 1ης, τὴν 28η Ὀκτωβρίου, δηλαδὴ ὅλοι ἐμεῖς, ἀνυμνοῦμε τὴ Σκέπη τῆς Παναγίας, καὶ τὴν παρακαλοῦμε νὰ μᾶς σκεπάζει πάντα μὲ τὴν ἀγάπη της καὶ νὰ στέκεται πάντα δίπλα, βοηθὸς καὶ συμπαραστάτης στὸ ἔθνος μας, σὲ κάθε καλὸ ἀγώνα, γιατὶ τὴ βοήθειά της τὴν ἔχουμε τὸ ἴδιο ἀνάγκη καὶ στὸν καιρὸ τῆς εἰρήνης.

Μπορεῖ νὰ μὴν ὑπάρχει σήμερα ἄμεση ἐθνικὴ ἀπειλὴ καὶ ἄμεσος κίνδυνος πολέμου. Μπορεῖ νὰ μὴν ὑπάρχει Χίτλερ ἢ Μουσολίνι, ὑπάρχει ὅμως ἕνας ἄλλος εἰσβολέας, ὁ ὁποῖος ἴσως νὰ εἶναι καὶ πιὸ ἐπικίνδυνος, ἀφοῦ προσπαθεῖ νὰ ἀλώσει τὶς συνειδήσεις μας, νὰ μᾶς κάμει νὰ ξεχάσουμε τὴν ἱστορία μας, νὰ ἀποσπάσει τὴν προσοχή μας ἀπὸ τὰ σοβαρὰ προβλήματα, προσφέροντάς μας τέρψη μὲ θεάματα καὶ νὰ κάμει μία ὄχι στρατιωτική, ἀλλὰ μία πνευματικὴ τηλεοπτικὴ κατοχὴ στὶς καρδιές μας. Ἔχουμε καιρὸ ὅλοι μας νὰ παρακολουθοῦμε μὲ ἀπληστία σίριαλ, ποὺ μᾶς διδά-

τὸ τσεμπέρι της, τὸ πῆρε στὰ χέρια της καὶ βγαίνοντας ἔξω τὸ ἁπλωσε πάνω ἀπὸ τοὺς πιστούς, γιὰ νὰ δείξει ὅτι τοὺς σκέπει καὶ τοὺς προστατεύει.

Αὐτὸ εἶναι τὸ γεγονὸς τὸ ὁποῖο στάθηκε ἀφορμὴ ὥστε ἡ Ἐκκλησία μας νὰ καθιερώσει τὴ γιορτὴ τῆς Ἁγίας Σκέπης, δηλαδὴ τὴ γιορτὴ πρὸς τιμὴν τῆς Παναγίας, ἡ ὁποία σὰν τὸ φωτοφόρο νεφέλη ποὺ σκέπαζε τὴ μέρα καὶ φώτιζε τὴ νύχτα τοὺς Ἰσραηλῖτες στὴν ἔρημο, σκέπει καὶ προστατεύει τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ καὶ φωτίζει τοὺς πιστοὺς στὸ δρόμο γιὰ τὴν τελείωση.

Πῶς ὅμως μᾶς σκεπάζει καὶ πῶς μᾶς προστατεύει ἡ Παναγία μας; Μὲ τὶς προσευχές της, μὲ τὶς παρακλήσεις της καὶ μὲ τὰ δάκρυά της.

Ἴσως κάποιος ἀναρωτηθεῖ ἂν εἶναι τόσο μεγάλο τὸ γεγονὸς ποὺ ἡ Παναγία μας προσεύχεται γιὰ μᾶς, ὥστε ἡ Ἐκκλησία μας νὰ ἔχει ἰδιαίτερη γιορτὴ γι' αὐτὸ τὸ γεγονός; Καὶ βέβαια εἶναι μεγάλο καὶ σπουδαῖο καὶ ζωτικῆς σημασίας γεγονός. Λέγει κάπου ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος ὅτι πάντοτε ἔχουμε τὴν ἀνάγκη τῶν προσευχῶν τῶν ἄλλων ὅσο ἐνάρετοι καὶ εὐσεβεῖς κι ἂν εἴμαστε.

Παράδειγμα χαρακτηριστικὸ γι' αὐτὸ εἶναι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, αὐτὸς ποὺ ἀνέβηκε μέχρι τρίτου οὐρανοῦ κι ἄκουσε ἄρρητα ρήματα, αὐτὸς ποὺ ὀνομάσθηκε «στόμα Χριστοῦ», αὐτὸς ποὺ εἶχε «νοῦν Χριστοῦ», αὐτὸς ποὺ «ἀναπλήρωνε τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ στὸ σῶμα του», αὐτὸς λοιπὸν ὁ γίγας τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας, πάντα ζητοῦσε τὶς προσευχές τῶν χριστιανῶν. Ἂν καὶ αὐτοὶ ποὺ θὰ προσεύχονταν γιὰ τὸν Παῦλο δὲν ἦταν οὔτε ἀνώτεροί του, οὔτε ἰσάξιοί του. Μοιάζει τὸ γεγονὸς σὰν ἕνας στρατιώτης νὰ μιλᾶ στὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας γιὰ τὸν στρατηγό. Κι ὅμως ὁ Παῦλος, ὄχι μόνο δὲν ἀρνήθηκε τὶς προσευχὲς τῶν χριστιανῶν, ἀλλὰ ἀντίθετα τοὺς προέτρεψε καὶ τοὺς παρακαλοῦσε νὰ προσεύχονται γιὰ κεῖνον.

Στὴν πρὸς Ρωμαίους (15,30) ἐπιστολή του γράφει: «Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ἀδελφοί μου ... συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν». Στὴν πρὸς Ἐφεσίους (6,18-19) ἐπιστολή του συνιστᾶ δέηση περὶ «πάντων τῶν ἁγίων» καὶ περὶ ἑαυτοῦ. Τοὺς Κολοσσαεῖς (4,2-3) παροτρύνει «τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε ... προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν». Τοὺς Θεσσαλονικεῖς (Α΄ Θεσ. 5,25 · Β΄ Θεσ. 3,1) παρακαλεῖ «ἀδελφοὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν».

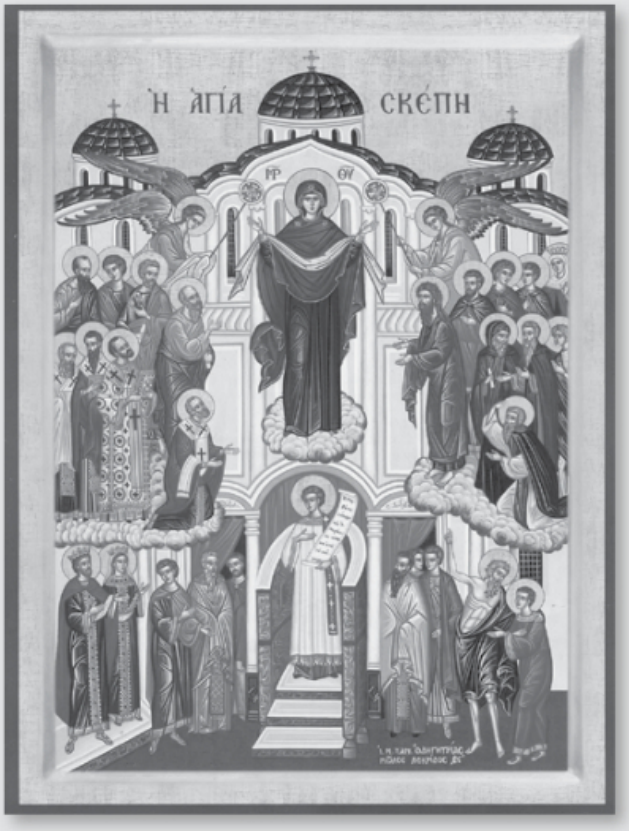
Ὄχι μόνο δὲ ζητᾶ νὰ προσεύχονται γι' αὐτὸν καὶ γιὰ τοὺς συνεργάτες του, ἀλλὰ καὶ πιστεύει ὅτι ἤδη τὸ κάνουν καὶ στὶς προσευχές τους ὀφείλει τὴν ὑγιεία του καὶ τὴ σωτηρία ἀπὸ μεγάλους κινδύνους (Πρβλ. Φιλημ. 22 · Β' Κορ. 1,10-11).

Ἀλλὰ καὶ ὁ Πέτρος δὲν εἶπε τί μοῦ χρειάζεται ἡ προσευχὴ τῶν ἄλλων ἀφοῦ εἶμαι ἀπόστολος, ἀφοῦ ὁμολόγησα τὸ θεανθρώπινο τοῦ Χριστοῦ, ἀφοῦ πάνω στὴν ὁμολογία μου στηρίχθηκε ἡ Ἐκκλησία. Ἔτσι, ὅταν ἦταν στὴ φυλακὴ ἀπὸ τὸν Ἡρώδη Α', τὸν Ἀγρίππα, οἱ χριστιανοὶ τῶν Ἱεροσολύμων προσεύχονταν γι' αὐτὸν μὲ ἀποτέλεσμα νὰ τὸν ἐλευθερώσει ἄγγελος Κυρίου κατὰ θαυμαστὸν τρόπο.

Ἑπομένως, κι ἂν εἶσαι Παῦλος κι ἂν εἶσαι Πέτρος ἔχεις ἀνάγκη τῶν προσευχῶν τῶν ἄλλων καὶ μάλιστα τῶν ἁγίων καὶ κυρίως τῆς Παναγίας. Βέβαια, οἱ αἱρετικοὶ διαφωνοῦν στὸ σημεῖο αὐτὸ καὶ λένε νὰ προσευχόμαστε κατ' εὐθεῖαν στὸ Θεὸ καὶ ὄχι νὰ ἐπιζητοῦμε τὶς δεήσεις τῶν ἁγίων. Ἤδη τὰ παραδείγματα ποὺ ἀναφέραμε δίδουν τὴν ἀπάντηση, γιατί, ἂν μᾶς χρειάζονται οἱ προσευχὲς τῶν ζώντων καὶ μὴ τελειωθέντων ἀδελφῶν μας, πόσο περισσότερο ὠφέλιμες εἶναι οἱ προσευχὲς τῶν ἁγίων.

Ἂς ἀναφέρουμε ὅμως κι ἕνα χωρίο ποὺ εἶναι χαρακτηριστικὸ γιὰ τὸ πόσο ἀναγκαία εἶναι ἡ δέηση τῶν δικαίων, ζώντων καὶ τεθνεώτων. Στὸν Ἀβιμέλεχ, ἕνα βασιλιᾶ τῆς

Ἡ ἁγία Σκέπη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου

Ἀρχιμανδρίτου
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου
Βαρθολομαίου Ἰατρίδου,
Ἱεροκήρυκος
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Μαρωνείας & Κομοτηνῆς

Στὰ χρόνια τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ Μεγάλου (457-474 μ.Χ.) ζοῦσε στὴν Κωνσταντινούπολη ὁ ὅσιος Ἀνδρέας ὁ διὰ Χριστὸν σαλός. «Σαλὸς» εἶναι ὁ τρελλός, καὶ κατὰ Χριστὸν σαλοὶ ὀνομάζονται κάποιοι ἅγιοι, οἱ ὁποῖοι ἔκαμαν ὁρισμένα περίεργα καὶ παράλογα πράγματα, μὲ ἀπώτερο σκοπὸ νὰ τοὺς θεωροῦν παλαβοὺς ἢ παλιανθρώπους καὶ νὰ μὴν τοὺς τιμοῦν οἱ ἄνθρωποι· καὶ ἔτσι αὐτοὶ νὰ ζοῦν ἐν ταπεινώσει καὶ ἀφανείᾳ.

Μιὰ νύχτα ποὺ γινόταν ἀγρυπνία στὸ Ναὸ τῆς Παναγίας τῶν Βλαχερνῶν, ὁ ὅσιος Ἀνδρέας μαζὶ μὲ τὸ μαθητή του Ἐπιφάνιο, ποὺ ἔγινε ἀργότερα Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (520-536), εἶδαν τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο ὀφθαλμοφανῶς, ὄχι σὲ ὅραμα, νὰ μπαίνει ἀπὸ τὴν κεντρικὴ πύλη τοῦ Ναοῦ. Τὴν συνόδευαν οἱ παρθένοι, Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος καὶ Ἰωάννης ὁ Θεολόγος καὶ πλῆθος ἀγγέλων. Ἀφοῦ μπῆκε μέσα στὸ ναό, προχώρησε στὸ σολέα. Ἐκεῖ γονάτισε καὶ προσευχήθηκε πολλὴ ὥρα μὲ θερμὰ δάκρυα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν πιστῶν, ἐνῶ τὴν ἔβλεπαν μόνο ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ Ἐπιφάνιος. Ἀφοῦ προσευχήθηκε γιὰ πολὺ ἡ Θεοτόκος, σηκώθηκε καὶ μπῆκε μέσα στὸ ἱερό, ὅπου φυλασσόταν τὸ μαφόριο της, δηλαδὴ

2

Ἐγκαταλείποντας αὐτὴν φωτίζουμε τὸ κρυμμένο παιδὶ τῆς ψυχῆς μας, στὸ ὁποῖο ἀπουσιάζουν τὸ κῦρος, ἡ ἐξουσία καὶ ὁ φόβος. Ὅ,τι ἀπουσιάζει καὶ στὸν γεννηθέντα προαιώνιο Θεὸ τῆς Βηθλεέμ, ὁ Ὁποῖος ἐπισφράγισε τὸ κῦρος Του μὲ τὸ Αἷμα ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, τὴν ἐξουσία Του μὲ τὴν ἑκούσια βουλὴ νὰ μᾶς διακονήσει ἀγαπητικὰ ὡς «ἔσχατος πάντων τῶν ἀνθρώπων», ἐνῶ διέλυσε τὸν φόβο τοῦ θανάτου μέσα στὸ Φῶς τῆς Ἀναστάσεως Του.

Ἐάν, σήμερα, οἱ λέξεις «παιδὶ» καὶ «Θεὸς» μποροῦν νὰ νοηματοδοτήσουν μιὰ πορεία ἀντίστασης σὲ ὅ,τι μᾶς καθηλώνει στὰ φθαρτὰ καὶ τὰ γήινα, νὰ εἶστε βέβαιοι, ὅτι ἔχουμε ψηλαφίσει ὀρθόδοξα τὸ Μυστήριο τῆς Γεννήσεως, τὸ ὁποῖο εἶναι τὸ Μυστήριο τῆς σωτηρίας μας.

Καὶ ὁ «Ἐμμανουήλ» θὰ σκηνώσει μιὰ γιὰ πάντα στὴν καρδιά μας, στὰ σπίτια μας, στὸ Γένος μας.

Ὁ Μητροπολίτης
† ὁ Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
Παντελεήμων

ΕΠΙ ΤΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ Βιδ΄ (2014)

«...δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός»

Τέκνα ἐν Χριστῷ τεχθέντι ἀγαπητά,

Ἑορτάζοντας κι ἐφέτος τὴν «μητρόπολιν» τῶν ἑορτῶν τῆς πίστεώς μας, αὐτὴν τὴν ὁποία ὁ Θεολόγος Γρηγόριος μὲ δύο λέξεις χαρακτήρισε «σεισμὸν γῆς» στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας, σᾶς προσκαλῶ νὰ σταθοῦμε μὲ τὴν καρδιά μας δεκτικὴ νὰ λάμψει ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ γεννηθέντος Σωτῆρος μας, προκειμένου νὰ κατανοήσουμε τὸ θεολογικὸ βάθος, τὸ ὁποῖο ἐμπεριέχουν οἱ δύο λέξεις τοῦ ὑπέροχου κοντακίου τῶν Χριστουγέννων, ποὺ συνέταξε τὸν ἕκτο αἰώνα ὁ βυζαντινὸς ὑμνογράφος Ρωμανὸς ὁ Μελωδός.

Γεννήθηκε γιὰ χάρη μας, γράφει, «Παιδίον» ὁ πρὸ αἰώνων «Θεός». Τὸ παιδὶ ὡς Θεός, ὁ Θεὸς ὡς παιδί. Αὐτὲς οἱ δύο λέξεις εἶναι οἱ πλέον ἀποκαλυπτικὲς γιὰ τὸ Μυστήριο τῶν Χριστουγέννων. Κατὰ κάποιο τρόπο, γράφει ὁ μεγάλος θεολόγος τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος π. Ἀλέξανδρος Σμέμαν, «εἶναι ἕνα μυστήριο ποὺ ἀπευθύνεται στὸ παιδὶ ποὺ συνεχίζει νὰ ζεῖ μυστικὰ μέσα σὲ κάθε ἐνήλικα, στὸ παιδὶ ποὺ συνεχίζει νὰ ἀκούει ὅ,τι ὁ ἐνήλικας ἔχει πάψει νὰ ἀκούει, καὶ ποὺ ἀνταποκρίνεται μὲ μιὰ χαρά, ποὺ ὁ ἐνήλικας, μέσα στὸν γήινο, ὑπερώριμο, κουρασμένο καὶ κυνικὸ κόσμο ποὺ ζεῖ, ἀδυνατεῖ νὰ νιώσει... Γι' αὐτὸ καὶ μόνο τὰ παιδιὰ δὲ ξαφνιάζονται γιὰ τὸ ὅτι, ὅταν ὁ Θεὸς κατέρχεται στὴ γῆ, ἔρχεται ὡς παιδί».

Προϋπόθεση, λοιπόν, γιὰ νὰ ἐμβαθύνει κάποιος στὸ νόημα τῆς σημερινῆς ἑορτῆς ἀποτελεῖ νὰ ἐγκαταλείψει κάθε τι τὸ ὁποῖο τὸν συνδέει μὲ μιὰ παχυλὴ ἐνηλικιότητα· εἴτε αὐτὴ περικλείεται στὸ ἀποκλειστικὸ κυνήγι τῆς θύραθεν γνώσεως, εἴτε τῆς ἰσχύος καὶ τῆς κατακυρίευσης τοῦ ἀδυνάτου, εἴτε στὴν ἐπιθυμία γιὰ ἀλόγιστο καὶ πολλὲς φορὲς ἄνομο πλουτισμό, εἴτε στὶς –χωρὶς μέτρο καὶ ἠθικὸ πλαίσιο– ἀπολαύσεις. Μὲ μιὰ λέξη στὴν ἐγκατάλειψη τῆς φιλαυτίας μας.

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ & ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ • ΕΤΟΣ Α΄ • ΤΕΥΧΟΣ 4ο • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014

Περιοδικὸν

Παρρησία

Τριμηνιαία Ἔκδοσις
Οἰκοδομῆς καὶ Ἐνημερώσεως

Ὀκτώβριος – Δεκέμβριος
ΕΤΟΣ Α΄ - ΤΕΥΧΟΣ 4ο

ΕΚΔΟΤΗΣ
Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
κ.κ. Παντελεήμων

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
Ἱερὰ Μητρόπολις
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
Τηλ. 25310 22642
Fax: 25310 23439

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
Ἀρχιμ. Βαρθολομαῖος Ἰατρίδης
Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Ἀμπατζίδης
Γεώργιος Χρ. Τσιγάρας

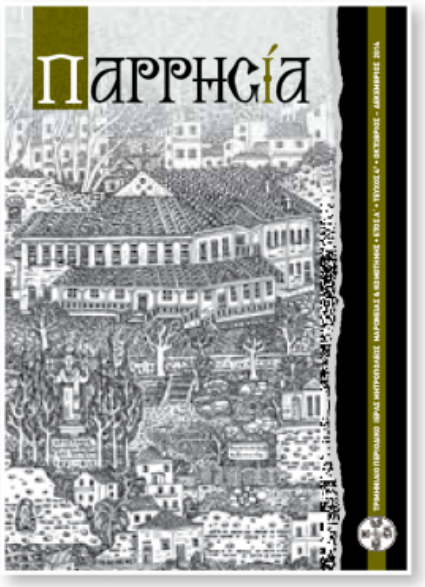
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Χαρίλαος Μιχαλόπουλος

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
Γιάννης Μενεσίδης

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
ΔΕΚΤΑΙ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΑΙ
ΑΡΘΡΑ-ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Περιοδικὸν Παρρησία
Ἱερὰ Μητρόπολις
Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς
Τ.Θ. 306, Τ.Κ. 69100 Κομοτηνή

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Τυπογραφεῖον «Ἐπικοινωνία Α.Ε.»
Ἐναντι Πανεπιστημιουπόλεως
691 00 Κομοτηνὴ
Τηλ. 25310 81512, Fax: 25310 26027
E-mail: epikoinonia.ae@gmail.com

Περιεχόμενα

01.
«Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως Βιδ΄ (2014)»
Ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ.κ. Παντελεήμονος

03.
«Ἡ ἁγία Σκέπη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου»
Ἀρχιμ. Βαρθολομαίου Ἰατρίδου

07.
«Ἀδριανούπολη, μιὰ πόλη ποὺ ἄντεξε στὸ χρόνο»
Γεωργίου Στ. Βογιατζῆ, Δρ. Ἱστορικοῦ

11.
«Δύο ἑορτολογικοὶ σταθμοὶ τοῦ Ὀκτωβρίου»
Μανόλη Γ. Βαρβούνη, Καθηγητῆ τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

16.
«Ἐκκλησιαστικὲς εἰδήσεις»
Ἐπιμέλεια: Διακόνου Νεκταρίου Δημητροπούλου

Παρρησία

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ & ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ • ΕΤΟΣ Α΄ • ΤΕΥΧΟΣ 4ο • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2014